

godina II. — Broj 388.
HRVATSKI LIST
GJENI LISTU U predstavu za Staru godinu K 82—, za polugodište K 18—, trojmesecno K 8—, mjesечно K 5—, u maloprodaji 10 helera. — OGЛАŠI primju i se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u naknadnoj lokaciJI JOS. KRMPOVIĆU u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Škarskom ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažaju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne prima.

Navala naših torpednjača na talijansku obalu.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 3. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Kod Velešnjova izbacile su naše čete listom neprijateljsko odijeljenje, koje je bilo prođalo na uskom dijelu fronte u naše jarke. Vojska je generala puškovika Böhm-Ermolija suzbu našave pokusaje na jugozapadu i zapadu od Brodija. Izjavili su se i ruski napadaji na pruzi, što vidi iz Šarovi u Kovil i na donjem Stohodu. Inače se je ponašao jučer neprijatelj znatno mirnije, što se imaju pripisati pred svime njegovim nad svakom mjerom visokim gubicima.

Talijansko bojište.

U manjim uspiješnim podvratima bilo je jučer zarobljeno u odsjeku Borcole 140 Talijana, među njima 2 časnika, a zaplijenjene 2 strojne puške. Na vrhovima jugozapadno od Panveggia bila su opet suzbijena 2 talijanska bataljuna s vrlo teškim gubicima. Inače nema osobitih dogodjaja.

Jugoistočno bojište.

Položaj nepromjenjen.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Häfer, podmaršal.

Dogodjaji na moru.

Beč, 3. (D. u.) Naša je skupina torpednjača opstreljivala jutrom 2. kolovoza vojničke predmete u Molfetti. Ljetalište je bilo uništeno, jedna tvornica upaljena, druga oštećena. Na povratku imale su te torpednjače i k njima pridruženi krstar Aspern kratki topovski okršaj s odjelom koji se je sastojao od 1 krstarice i od 6 razarača.

Nakon što smo na našoj strani pogodili u cilj, okrenule su neprijateljske jedinice na jug, te su izčeznule. Naše su se jedinice vratile neoštećene.

Kroz jutrašnje satove istoga dana progolio je naše pomorsko ljetalo koje se je odmah posiglo, 5 neprijateljskih pomorskih ljetala, koja su bili bacala bombe na Drač, a da nijesu nijedna nikakve štete. Jedno je od neprijateljskih ljetala bilo prisiljeno da se spusti nekoliko milja južnije od naše pomorskog ljetala (Vodja pomorski zastavnik pl. Fritsch, motrični pomorski zastavnik Severa) i samo lahko oštećeno bilo je zaplijenjeno. Od dva vozioca, što su se bila da na bijeg, bio je kasnije od naših četa jedan časnik uhićen.

Torpednjača je Magnet bila dne 2. kolovoza prije podne torpedovana od neprijateljske podmornice i oštećena na krimi torpednim hicom. Kod toga bila su 2 momka ubijena i 4 ranjena, a 7 ih je nestalo. Brod je bio dopremjen u luku.

Vodstvo c. kr. mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 3. (D. u.) Iz velikog se glavnog službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na sjeveru od Somme učinjeno je neprijateljsko pripravljanje jakom topovskom vatrom između potoka Ancre i Somme, da očekujemo veliku odlučnu navalu. Uslijed naše zaporne vatre došlo je samo do vremenom i prostorom odijeljenih, ali teških bojava. Na jednoj i drugoj strani ceste Bapaume-Albert i na istoku od Šume Tronse propale su jak engleske navale. Između Maurepassa i Somme ponavljalo se je francusko jurisanje do 7 puta. U žilavom u hrvaničkim ostale naše čete gospodare svojih položaja. Neprijatelj je prodrio jedino u dvorac Monacu i u dio jaraka njemu na sjeveru.

Na jugu od Somme bile su suzbijene francuske navale kod Barleuxa i Estreesa.

Na desnoj od Moze stupio je neprijatelj s jakim silama na navalu protiv Cote de Poivre i na širokoj fronti od tvrdje Thiaumont do sjeverno od tvrdje Laufee. Stupio je opet u zapadni dio Cote de Poivre i u jugozapadne djelove, što ih je jučer izgubio. Kod tvrdje Thiaumont i na jugoistoku od Fleururya bio je neprijatelj lako suzbijen; u gorskoj je šumi, nakon što je prolazio, napredovao, bio protunavalom suzbijen s teškim gubicima.

U zračnjoj su borbi i obrambenom vatrom bila oborenja po dva ljetala.

Istočno bojište.

Fronta generala feldmaršala Hindenburga: Na sjevernom dijelu fronte nema osobitih dogodjaja. Ruske su se provale na jednoj i drugoj strani Nobelskog jezera Izjavovile. Propao im je jaki napadaj na jugozapadu od Lubesova. U Šumi kod Ostrova (sjeverno od Kisjeljana) bilo je uhvaćeno preko 100 zarobljenika. Neprijateljske navale, što ih je neprijatelj po svoj prilici snovao s jedne i s druge strane Brodске pruge, došle su do izvršenja samo protiv Ponikovica i bile su suzbijene. Inače je vladala na fronti manja bojna djelatnost.

Bothermerova vojska: Na jugozapadu od Velešnjova pročistili smo manja ruskog gnezda.

Balkansko bojište.

Nema ništa važna.

Vrhovno vojno vodstvo.

Dogodjaji na moru.

Berlin, 3. (D. u.) U noći pred 3. kolovoza napala je opet veća sila naših pomorskih ljetala jugoistočne engleske grofovije, te je napala dobrim uspijehom velikim brojem bomba osobito London i mornarično uporište Harwich, pa kolodvorske zgrade u vojnički važne industrijske zgrade u grofoviju Norfolk. Pomorska su ljetala bila na dolasku napadnuta od latahkih neprijateljskih bojnih sli i ljetala. I dok su napadala bila su žestoko opstreljavana, ali su se ipak vratila neoštećena.

Poglavlje mornaričnog admiralskog štaba.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 3. (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračka fronta:

Položaj je nepromjenjen.

Persijska fronta:

Proganjući Ruse, što su iz Sakiza pobijegli, dospijele su naše čete u Bušan.

Kavkaska fronta:

U odsjecima Bitlis i Muš mjestimčini topovski bojevi. Tvrdomorni napadaju, što ih neprijatelj zadnji 5 dana poduzimaju s jakim silama protiv naših pomaknutih, samo slabno branjenih položaja u odsjeku Ognott, bili su krvavo suzbijeni, te je neprijatelj izgubio kod toga preko 3000 mrtvih. Naši su gubici razmjerno maleni.

1. kolovoza napao je neprijatelj dovučenim pojedinčanjima ponovno te položaje, te je pretrpio kod tega goleme gubitke. Pošto se je držalo daljnje utrstanje naših pomaknutih napadnula u tim položajima bezuspješno, bila su povučena nešto natrag. Na centru i na lijevom krili nije bilo znatnije operacije. Neprijatelj je zauzeo Polathane. Na obali Crnog mora bilo je oborenko rusko ljetalo. Vozioči su zarobljeni, a ljetalo zaplijenjeno.

Dogodjaji na moru.

Carigrad, 3. (D. u.) 30. srpnja iskršalo se je istočno otoku Samos pod zaštitom neprijateljskih ratnih brodova po prlici 500 razbojnika na obali Diburun, ali su se morali skloniti s gubicima na svoje brodove. Pomoćna su kraljica i oboružani prevozni parobrod unisili u zaje Akaba, bombardovali su Akabu i okolicu i kušali su da iskršaju čete. Ali moralni su se po ozbiljnim gubicima povuči uslijed naše vatre.

BRZOJAVI.

Zračna navala na Rijeku.

Budimpešta, 2. „Az Est“ je imao razgovor s načelnikom dr. Barcsovij, koji je tekar došao iz Rijeke i koji je bio slučajno prisutan, kada su Talijani navallili na grad. Barcsov je prijevodio sljedeće: U 9 sati naveče došao sam iz Opatije. Najdenom opazili smo talijansko ljetalo. Malo zatim bacilo je dvije bombe, ali nijesu napravile nikakve štete, jer nijesu eksplodirale. Kad sam se drugo jutro u 11 sati vratio na Rijeku, video sam dvojovanje talijanskih navala. Kvar ne upada uči, te da nijesmo znali o navali nebismo bili ništa opazili. Letoci su ciljao samo na nekoj tvorničkoj zgradi i na željezničkoj stanicu, u čijoj je blizini eksplodiralo manje, negoli 6 bomba. Ali nijesu bile oštećene ništa tračnice, samo je tlo bilo izrovano. Palo je bomba i u blizini milna, te su pogodile

kuću u kojoj se nalazila kod ognjišta jedna ženska. Bomba ju je ubila. Druga je kuća bila porušena. Posjetio sam s liječnikom ranjenike u bolnici. Nijesu ozlijedile nijesu teške. Naše su letoci protjerali neprijateljske, te su ih prisilili na horbu. Neprijateljsko je ljetalo bilo pogodjeno od našeg zrna, te sam jasno vidi, kako je strašnom brzinom palo u spiralu. Kasnije sam doznao da je pao na stablo i ostalo visjeti na njegovim granama. Drugo se je ljetalo pogodjeno stvarno more.

Zaplijenjena talijanska podmornica.

Beč, 2. (D. u.) Službeno. Talijanska podmornica „Giacinto Pullino“ pala je na sjevernom Jadranu u naše ruke, te je bila posve neoštećena dovršena u Pulu. Čitava je posada od 3 časnika i 18 momaka bila uhvaćena neranjenom.

Ruska ofenziva i Lavov.

Kopren 1. Beč, 2. Oktobar. Službeno. Talijanska podmornica „Giacinto Pullino“ pala je na sjevernom Jadranu u naše ruke, te je bila posve neoštećena dovršena u Pulu. Čitava je posada od 3 časnika i 18 momaka bila uhvaćena neranjenom.

Ruska ofenziva i Lavov.

Kopren 1. Beč, 2. Oktobar. Ovdje su se pojedini krugovi očekuju, da će se dosegnuti dana vršiti najluči bojevi u području zapadno Brod, kamo će general Saharov bez dvoje poslati sve čete, što mu stope na raspolaženje, samo da isili tako želeniji prorod prema Lavovu. Govor se, da su mu u tu svrhu došla novina znatna pojedanja, osobito na topništvu, tako te će moći nastaviti svoju dosadašnju takтиku neograničenog uporabe muničije i jurisanja u masama bez obzira na zalihi muničije i na ljudske gubitke. Ovdje su se pojedini krugovi iskreno pričavajuju načinu držanje austro-ugarske vojske Böhm-Ermolija. Smatra se uveljavljeno vrijednim to, što austro-ugarske čete mogu u tvrdokrnom bojevitvu suprotstaviti se i zadržavati takvu tvrdom. Samo izvršenim vojnicim sposobnostima moraju središnje vlasti zahvaliti, što je Rusija uza sve svoje strašne gubitke imala do danas tek neznavnih uspjeha.

II. grčka divizija premještena iz Solunu u Larissu. — Grčki kralj imenovan novi prefekti.

Paris, 3. (D. u.) Havas javlja iz Atene: Jedanaesta je grčka divizija bila premještena na zapovedni ratnički ministar iz Solunu u Larissu. Samo jedan batallion ostaje u Solunu.

Kralj je nadalje odredio osobne promjene medju prefektima, te imenovan licinosti, koje podavaju jamstvo za iskrenost narodnih izbora.

Državni kancelar vratilo se u Berlin.

Berlin, 3. (D. u.) Državni kancelar, koji je preveo poslijednji tjedan u velikom glavnom stanu, vratilo se je u Berlin.

Srpski prijestolonasljednik u Solunu.

Solun, 3. (D. u.) Havas. Srpski je prijestolonasljednik prispio u Solun.

Englez o posljednjoj zračnoj navalni na Englesku.

London, 3. (D. u.) Službeno. Kod pojasnjene je zračnog napada na noći pred 1. ožujku, sudjelovalo je od 6 do 7 zepelinaca. Po posljednjem je izvještajima bilo izbačeno 60 bomba u gusto napuštenim kotarima. Jedan je zrakoplov bio napadnut od ljetala i od obrambenih topova. Vidjeli se da je bio učinkovit.

U Rumunjske.

B eč, 2. „Moldava“, list Petar Carpa, piše: Ima se jedino dati su truda, da se promatra. Ovdje naznjava ministar svojom pouzdanom prijetju skorošnju provalu Rusa u našu zemlju. Označuje se točno dat i mjesto, gdje će tudjinska vojska provaliti. Ondje opeta kazuje drugi ministar zastupnik tuđijih vlasti, da Rumunjska budu li Rusi pravili, ne imati snage, da se opre. U sadašnje se doba mogu gledati uz davanju obalni priprave, što ih Rusi poduzimaju, da prodru u našu zemlju. Te groznice vojne priprave, protiv se čine kad se očekuje neposredno sudjelovanje naše vojske s ruskim četama, jesu značajne. U vojsci znade se, da su bili već poduzete razne mјere, da je bio ratni materijal spremjen na mjestu. Sto je unaprijed određeno, da su ambulante pripravne, te da su gotova stada goveda, koja imaju služiti vojsci, „udno se pobratimstvo opaža na željeznicama ičinjaju naših visoka te ruskih željezničarskih činovnika u očekivanju četnih prevoza. Ali to je naznačajnije, što u vojničkim krugovima vlada uvjerenje, da mi idemo zajedno s Ruskim, da će doći doskora do mobilizacije, te da je sve pripravno za nastup Rumunjske na ruskoj strani. Uostalom je i zadovoljstvo u redovima rusofila zušak, koji ne varu. Oni se raduju. Ni rumunski poslanik u Petrogradu ne može da sakrije svoju radost. On je pobijedio, mi ćemo poći s Ruskim.

U Rumunjske.

B eč, 2. „Moldava“, list Petar Carpa, piše: Ima se jedino dati su truda, da se promatra. Ovdje naznjava ministar svojom pouzdanom prijetju skorošnju provalu Rusa u našu zemlju. Označuje se točno dat i mjesto, gdje će tudjinska vojska provaliti. Prijave podne napali su Nijemci na Škarskom ulici. Na desnom brijeu Moze topovima i zepelinima napadaju. Nijemci su učinili neznatne dogodjaje. Neprijateljska su ljetala bacila nekoliko bomba na Ali u Fiera i Primiero, niti bili niti žrtava niti stete.

Francuska.

Paris, 2. Oktobar. Službeni izvještaj od 1. t. m. u 3 sati posli. podne:

Sjeverno Somone ponovili su Nijemci tekom noći svoje napadaje. I sjeverno Avruse kuhali su, da nakon žestog opstreljivanja poduzmu u okolini Liton dva poduzeća, koja su se ali izjavljalo u našoj vatri. Na desnom brije Moze topovskoj boji, koji je tekom noći porastao do osobite žestine u okolini utvrde Thiaumont. Sjeverne Fumini i Brestu bijahu opstreljivane od topova velikog kalibra. Zapadno Poni-a-Mousson u odsjeku Flirey upali su Nijemci tri mina, pred svojim strijeljačkim jarcima. Na ostaloj je fronti noć mimo prošla. Potpisnici Lenoir sastrjelio je sjeverno Verdunu njemačko toplovo. To je njegovo peto ljetalo. Drugi jedan njemački letic je bio učinkovit. 11. sati u noći Južno Somone zauzeli smo tekom jednog jedinog poduzeća jedan njemački jarak. Zarobili smo 60 vojnika. Na desnom brije Moze bijaše nastavljeno žestoko opstreljivanje. Prijave podne napali su Nijemci na Škarskoj ulici. Na desnom brije Moze topovima i zepelinima napadaju. Nijemci su učinili neznatne dogodjaje. Neko dijelove neprijateljskih četa, koji su stigli do naših jarkaca, bacile su način nažalne našim protuvalama. Pred noć smotri se uslijed napadaja sa ručnim granatama južno utvrde Thiaumont nekoliko učinjapredovali. Istodobno su Nijemci poduzeli navalu na fronti Vaux-Chapitre.

Chenois. Ustanovili su se samo u nekojima po-maknutim položajima posljednje točke. Malo kasnije smo ih ali odanje izbacili. Njihovi su napadaji bili svuda zaustavljeni našom vatrom te su ih stajali teškim gubitkama.

Paris, 3. (D. u.) Službeni izvještaj od 2. kolovoza.

Njegovoj poslaničkoj pošti u Somme nije bilo tekem dana nikavog pješadijskog poduzeća. Na desnoj strani Moze izveli više odijeljenju napadaju između Moze do južno od Fleurijsa: u sumi na istoku Vacheravilla, zapadno i južno od tvrđave Thiémont i u ponori na jugu od Fleuryja. Naše su čete osvojile više njemačkih jaraka i utvrđenih uporišta, zarobljele su do 600 momaka i zaplijenile 10 strujnih pušaka. Nijemci su dobili nešto zemljišta, u šumici kod Vauxa, kod Chapitra i Chenoisa. Razni su navalni pokušaji na drugim mjestima bili zadržani.

Paris, 3. (D. u.) "Times" javlja: Portugalska je vlasti stavlja na raspolažanje raznim parobrodskim društvima 32 od 72 njemačka broda, što su se nalazili u tamošnjim lukama.

Domaće Vijesti.

Izložena diploma generalu Boročiću u Pazinu. Javljaju iz Pazina, da je ovih dana izložena u knjižari g. Iv. Novaka umjetnički izrađena diploma gen. Boročiću, što ju je izradio profesor na hrv. gimnaziji u Pazinu g. Š. Šantel. Ta vela uspješna radnja nalazi na opću hvalu i priznanje. Čestitamo!

Vino na prodaju. Mjesna aprovizacija javila da imade na prodaju vino na veliko i to: fabičjak po 55 h.; štajersko vino po 1 K 28 h.; istarski teran po 1 K 18 h; vino sa otoka Krka po 1 K 18 h. Stranke imadu vino odnijeti u svojim posudama.

Opskrba Opatiji i Lovrana električnim svjetlom. Tvrta Skanari u Lovrani zamolio je na kompetentnom mjestu, da bi se električna centrala u Opatiji, od koje je ovisan u Lovran, opskrbljivala riječkom električnom energijom. Pregovori su juči povoljno zaključeni, dok će ovih dana uslijediti i konačno rješenje riječkog gradskog zastupstva.

Iz Hrvatske.

Privatna trgovacka škola. Privatna rujna otvara se u Zagrebu, II/ča 45. I. klat, privatna, po vlasti koncesionirana, trgovacka škola, koja se dijeli na 5-mjesečne i 10-mjesečne tečaj. Podučavati će se: sve trgovacke predmete, trofejski i stenski grafi.

Školska maldež u IV. ratnoj godini. Školska maldež u Hrvatskoj i Slavoniji je pisala na IV. ratni zajam 150.300 K.

Junasstvo okičkog učitelja. Pred nekoliko dana kupao se u Petrovini kraj Jaske općinskog pisar Slavko Ivčec. Neviđeni plivanju zašao je nešto doble i potonuo. Na viku nekog dječaka, koji je sve to motrio, pritočio je okički učitelj g. Miha Mahečić, koji je odmah skočio u vodu, da spaki utopljenika. Kako je voda na onom mjestu bila, ponjela je tijelo Ivčeca kojih 10 metara daje, te je učitelj Mahečić bio primužan zarotiti do tri puta, dok mu nije konačno uspjelo najiti brijednog mladića. Uz pripomožak nekih ljudi, koji su te sukapili, uspijelo je Ivčeca privesti k životu, i to umjetnim disanjem. Dosta junasstvo i požrtvovano dječko učitelja Mahečića, koji je smrtonj u samu u pogibiji, da spasi život drugog.

Za postrandalo hrvatskog Primorja. Za pri-pomoč potresom proradloga hrv. Primorja sukljenjeno je dosele putem Prve hrv. štedionicice 152.577-69 K.

Posluša u kavarnama i restauracijama u Zagrebu. Zagrebačke se novine tuže, da se uslijedi pomanjkanja muškog personala u vadiću u vrijeme, u zagrebačke kavane i restauracije kono-baricarje, koje su većim dijelom Nijemkinje iz Grada i Beča, pa su naši ljudi više puta na čudu, da se s njima sporazume. — Sasma umjesna opaska, jer bi bilo već jednom vrijeme, da se može čovječak barem u našem glavnom gradu protutati svojin jekizom.

0 kokošima u Hanspärsgrardu.

Švedski napisao August Bodenson.

(Nastavak.)

— Ta prestanite s time! — reče Sven.
— Ali draga majko, ne natežite se! — molio je Ivan.

— Majko, majko! — vikala je Ivana i htjela među nje, da ih rastavi.

No to je bilo posve nemoguće. Jer još neprestano se ojlo „Ju-ibh“ i „s-k“; dok se nijesu od Žene strovali u zasjenjeno močvaru.

To ih je malo ohladilo i otpušlje su jedna od druge. Ali bogo mili, kako si tu izgledaš!

Kosa mi je visjela sa glave kao vještacima, lica su bila izgredena, marame su oko vrata visjele na stranu, a kaputiši i koštitje razdrane, tako da su se vidjela golna prsa. To je bilo doista paklenko natezanje!

All izakazo su se bili rastavite, nijesu više mogliće se se navlađati i da puštu, no zato su obje vikale n. sve grlo, a iz očiju im je kapalo poput destilata iz kola za pećenje rakije. Sven i Ivan povodevo svoju majku u kuću, a Kalle i Ivana otpremište svoju u sobu. I tad je nastao mir — barem na dvorištu.

Za prvi je početak sakupio njemački pijetelje koje kokoši oko sebe, koli Stinine, toli Börtinge.

Vlakov Dugoselo-Novska. Trgovacka i obrt-nika komora zagrebačka javlja, da su opet uspostavljeni osobni vlakovi br. 5566 i 5503 na prugu Dugoselo-Novska sa redovitom dnevnim kretnjem.

Popravak luke u Crikvenici. Ovih dana održan je kod riječke pomorske oblasti natječaj za izvedenje radnje oko popravka crikveničkog mola. Natječaje su se dvije tvrtke: Tomašić i Manestar u Crikvenici za K 13.604 i 69 fl. i Achel i d. r. za K 18.769 i 74 fl. Odlučit će ministarstvo.

Kr. real. gimnazija u Mitrovici. Početkom na-redne školske godine otvorit će se mitrovička realna gimnazija, i to prava četiri razreda. Peti i šesti razred otvorit će se, ako se prijaviti dovojan broj učenika.

Vlakov Dugoselo-Novska. Trgovacka i obrt-nika komora zagrebačka javlja, da su opet uspostavljeni osobni vlakovi br. 5566 i 5503 na prugu Dugoselo-Novska sa redovitom dnevnim kretnjem.

Provvalna kradnja na Rijeci. Provvalna kradnja u vili guvernera grofa S. Wickerbanka rek bi da je služila kao kažupit onim noćnim majstorima, koji se tim poslom basev. Od onog dan dogodila se čitava brojanica sličnih kradnja, tako da već Rječani ne znaju, da li su sigurni pred bombardima ili pred tem četom noćnih posjetitelja.

Uzgospodjene u Vrginmostu. Početkom rujna o. g. otvorit će se u Vrginmostu kr. zemaljsko uzgospodjiste. Za sada bit će to uzgospodjene otvoreno samo kao poseban odjel kr. zemaljskog popravilišta u Glini za 40-50 nedorskih djevojaka.

Iz Slavonije.

Ratni spomenik u Osijeku. Javljaju iz Osijeka: Dokadni bataljun c. i kr. pješačke pučkovine odlučio je podići u Osijeku spomenik vojski. Sva je prilika, da će biti spomenik smješten na Gajevom trgu, nasuprot Šokicevčevu spomeniku.

Iz Trsta.

Prepravni tečaj za slovensku gimnaziju u Trstu. Odnosno na vijest da će se u jeseni otvoriti u Trstu tečajevi gorice: slovenske gimnazije, u kojoj svrhu su jur ovih dana otvorena u Goricijskoj tri priravnina tečaja, pozivile upraviteljstvo dječake škole držive sv. Cirila i Metoda u sv. Jakabu u Trstu roditelje one djece IV. i V. razreda dječjaka držuljkih škola u sv. Jakovu i u Acquedottu, koji bi čeliči svoju djece svjedočno upisati u gimnaziju, da se prijave čim prije u školskoj pisarini u ulici Giulia 44 radi eventualnog ustanovljenja pripravnog tečaja.

Iz Dalmacije.

Orkan na otoku Visu. Javljaju iz Vis: Mirnih dana bio je otok Vis po padom od takvog orkana. Bogav još nitko ne pamti. Orkan je pratio čitav sat i nanio golemu štetu. Na nekom je kućama oštećen krov, a od drugih sasmatren. U mnogim je vrtovima pokidao grždje, dok je nekoje vinogradske sasmele polomio, izgubio divljač i uniošio navratak na američku lozu. Steta je ogromna, a za jednu seljaku upravo očajna.

Trkač Ante Ružić u Splitu. „Hrvatskoj“ pišu iz Splita, da je glasovit trkač Ružić trčao dne 23. proš. mjes. od Hotela Bellevue do svjetionika, devet puta gore i dolje i tako prevadio put od 40 km kroz vrijeme od 3 sata neprestanog trčanja.

Gospodarstvo.

Gospodarske radnje u kolovozu.

Staje, koci i kokošinici neka se čiste i po-sipiju vapnom ili sadrom. Živadi treba dati dosta hladini.

Polje se priprejava za zimske usjeve, a neka se, gdje god je moguće, siju krmne smjesje za jesensko ili rano proljetno zeleno krmiljenje.

I on se je sagibaon nadesno i sagibaon nalođeno te stresao nogama i krilima oko sebe i ponosa se kao pravi vlastelin.

A maleni je bijelas ležao, gdje je ležao. Ne samo, što je primio bio pošten do Nijemaca, nego je bio za one tučnaje tako grječen i grječen, da nije bio više nikakove nade, a če preboljeti.

Kad je Ivan izšao poslije nekoga vremena, ali kad je bio došao s njim u sobu i htio,

Ali kad je bio došao s njim u sobu i htio, da Stina od njega iskuša juhu, uzarev u ovoj između bijelaca krila, poneša ga do drvarnice i otišće glavu mu.

Ali kad je bio došao s njim u sobu i htio,

sve vikavica, gospodja njemačka kokoš, smjele ovdje na dvorištu uzgajati perad, koja ubija mog malenog pijetla, — reče Sven. — Ali te ne yeši ni crne ni bijele! Ti si budala! Ti nijesi nikad ni čisto lutiti, ni čistito dobar. Da ti je a ma isto stato do troje: posao je ponamu unutra i kazao onima onda u kukavoj točku istinu u brk! Kako li ta bagra diže nosove! — Zar da smije njihov pi-jevac sad ovdje naoko smetati, da mi bude ta nakanu uvijek pred očima i da me lutti da

* * * * *

U vinogradu neka se još zadnje mladice prikrate. Kad grožđje počne dobivati boju, neka se više ne sumpori. Trava u vinogradu neka se požanje. Lunci neka se povezu.

Voće, koje pada, neka se kupoki i iz njega neka se pravi piće ili neka se suši.

U viti neka se skuplja sjemenje povrće. Pečlama neka se pomogne odstraniti trutove, koji u ovom mjesecu najviše ubiju.

Književnost i umjetnost.

Nove cijene knjigama „Zabavne Biblioteke“.

Od uredništva primano: U zelji, da hrvatskim čitacima namaknu što ljepe i što jeftinije štivo iz svjetske književnosti, izdavaci bili su oduševljeni na dizati cijene svojim knjigama, dok povlašća na papir ne skoči preko 100 fl. sto od cijene, za koju se dobivao prije velikog rata. I te se oduševljeni dosad savješnici držali. Budući da je sada papir poskušao već za 130 fl. sto, pa bi se knjiga, koja je prije 2 godine stajala 1 K., već po vrijednosti papira morala povoljniji na 2 K., primoran su izdavati — da se uklone deficiti — povisiti cijenu knjigama bar za 20 po sto. T. j. odsad će se sve nove i sve stare jedinstvene knjige prodavati po K 1.20 (dvosed po K 2.40). Uvezanim svecinskim cijena je za 50 fl. veća (jednostrukom K 1.70, dvostrukom K 2.90).

Ivan Juhler: „Po potresu“. Ovu malu knjižicu, koja je izšla u Ougulinu, izdao je pripomogni odbor za potresom nastradale u Primorju, a cijena joj je samo 50 flira. Knjižica pokazuje, što je potres, koliko su mu istraženi uzroci, kavkih vrsti potresa ima, kako se mjeri jakost, smjer i ishodište seismografa i dr. Kraj toga ima i malu historiju o povijesti znamenitih potresa sedam sluka, koje prikazuju razna mesta u svijetu.

Ivan Juhler: „Po potresu“. Ovu malu knjižicu, koja je izšla u Ougulinu, izdao je pripomogni odbor za potresom nastradale u Primorju, a cijena joj je samo 50 flira. Knjižica pokazuje, što je potres, koliko su mu istraženi uzroci, kavkih vrsti potresa ima, kako se mjeri jakost, smjer i ishodište seismografa i dr. Kraj toga ima i malu historiju o povijesti znamenitih potresa sedam sluka, koje prikazuju razna mesta u svijetu.

Opisno je čist prihod namijenjen nastradalim našim Primorcima, prepričuju.

Razne Vljeti.

Neutralni sud u ruskoj ofenzivi. Vojnički saradnik amsterdamskog lista „Tidž“ piše: Opočitno je južno dijelo, da Rusija, iako veliki politički i mornarički opasnosti. Što se tiče oružja i municije, raspolaže Rusija sa svom japanskom tehničkom industrijom, a Japan ne teži za ničim drugim, već da u ovom ratu zasluži čim više ruskih rubala. Sa svim tim nastaje ipak pitanje, da li će se u Zürhi izvedeno novacene 1.200 ruske arme moći uzdržati u potreducu vremena, odnosno da li će Rusi moći nastavljati s uspješima. Ako se obvezemo na ratne operacije, potencijalno na raskapajući razinu, a saslušati ih na zapadu toliko ostvari, da ne mogu se naši dobiti upoznati.

Neutralni sud u ruskoj ofenzivi. Vojnički saradnik amsterdamskog lista „Tidž“ piše: Opočitno je južno dijelo, da Rusija, iako veliki politički i mornarički opasnosti. Što se tiče oružja i municije, raspolaže Rusija sa svom japanskom tehničkom industrijom, a Japan ne teži za ničim drugim, već da u ovom ratu zasluži čim više ruskih rubala. Sa svim tim nastaje ipak pitanje, da li će se u Zürhi izvedeno novacene 1.200 ruske arme moći uzdržati u potreducu vremena, odnosno da li će Rusi moći nastavljati s uspješima. Ako se obvezemo na ratne operacije, potencijalno na raskapajući razinu, a saslušati ih na zapadu toliko ostvari, da ne mogu se naši dobiti upoznati.

Reforma škola u južnom Tirolu. Prema vijesti čeških novina, odstranilo je školsko vijetje u Tridentu iz Školskih soba, učila i knjižnice sva. Sto spominje na nazivano „Trentino“ ili na umjetno skupljenju političkog razliku između njemačkog i talijanskog dijela Tirola. Djecu ovih krajeva imamo se uputiti, da se nazivaju „pravim austrijskim državljanima“.

Tiskarska prigradska. Kakve se neugodnosti može prouzročiti jedna tiskarska pogriješka poslužiti če u naru u dokaz i slijedeći primjer: Ovih dana donio je neki amsterdamski list slijedenu štubenu vijest: „Ministar rata i narodnog gospodarstva ovog tjedna ne će primati posjetje. Sasma naravski da oboljica sjede onkraj brave.“ Posljednja rečenica, koja spada k sasme drugoj noci, bila je povijetom slagara dodana k prvoj vijesti. — Kraj velike neugodnosti mogla bi ovakva pogriješka uistinu spraviti čovjeka onkraj brave.

Kobasic za pušk u Pragu. Prema pisanju čeških listova namjeravaju u Pragu uvesti nove vrsti kobasic za pušk, što će se prodavati na

u dan? — Kad bi mi se lice samo donjekle opario, pošla bih u Hujelberg i kobilu najvećeg gospodinskog pijetla, kojega ondje imaju, pa ma patfla za njih deset državnih talira. Jer pijetlo nadjeće njeđe njemačke kokoši nekoći ovdje poput gazde u kući. Zato moraš ti to da učini. Svi! Ti moraš da podješ kupiti pijevca! jesli ti čuo? — Ne, toga nikako ne cuši da unim. Da još i meni povukni u kavgu. Ta meni je već i ove preko grila, — javi se Sven.

— Etio na, ga je ti riječi! Ti dakle hoćeš, da zastojjem za gospodjicom njemačkom kokoši. Za njom zaostajati! Ti dakle neću svoje žene više od stae mette? — Ti moraš pijetlu da kupis, velim ti, jer inače ne ćeš čuti od njih ustiju a ma niždje lijepe rijecit! Žašto da mi nemamo pijetlu kao ona što ga ima? Nemamo li sredstava za to, he? Ti moraš da ga kupis, velim ja! Cuješ li?

Ali Sven kao što je reče: — Reče ti, da mi bude opasno izjaviti, jer je i on bio istoga mijenjan. No uza sve to nije htio da podje kupovati pijetlu.

Sveni stuprištu oginjatu, naliže zdjelicu kave i pozove Svena, da si pridržaje pravo promijeniti raspored. ULAZNIKA: I. prostor K 1—; II. prostor 40 fl. Uči se može kod svake slike.

Nesu . . . Ne učiš li toga, do smrti ti ne ću oprostiti . . . Zar ne smijemo i mi barem jednom da imamo dobrog pijetla, pitam te još jednput?

Toni nije mogao Sven privigovati, jer je i on bio istoga mijenjan. No uza sve to nije htio da podje kupovati pijetlu.

Sveni stuprištu oginjatu, naliže zdjelicu kave i pozove Svena, da si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Ivan. Ni htio da čuje ni riječi o tom.

No ipak je Sven u toliko mogla djelovati na Svenu, da je ovaj kasnije, popodne, ipak pošao u gronj sprat, obukao svečano odijedio i zaputio u po milje udaljeni gospodinski dvorac, a da Ivan nije sasao ni o tom saznao.

A uveć se povrat, zvao se Sven. Sve je to bio tako tihio i mirno — a usto se je uityko kroz stražnja vrata — tako te mi živa duša nije slufila, a je u kući veliki bijeli španjolski pijevac — ni živa duša osim Svena i Stina. Dao je za njih stvarno petnaest talira, — nečuvana dosad cijena za jednog jedinacu pijetlu, — no zato i jest bio velik poput lijepe omjene guske.

(Nastavak će se)